

Catovy dopisy - proč by se měly denně číst ve školách a na vládě

- CZ24 News | 10. ledna 2023

Takzvané [Catovy dopisy](#) je soubor novinových článků, které inspirovaly americké osadníky, aby zavrhlí anglického krále a vyhlásili nezávislost. Svoji popularitu si získaly jednoduchým jazykem a demonstrací principů svobody na příkladech každodenního života.

Zakladatelé USA se inspirovali řadou autorů a filozofů klasického Řecka nebo doby osvícenství. Významně je ovlivnil anglický John Locke a jeho kniha „Dvě pojednání o vládě“, která položila teoretické základy vlády lidu a ochrany jejich základních lidských práv a svobod.

Ale podle historika Clintona Rossitera to byly právě Catovy dopisy, které lidé v koloniální době nejvíce četli a jež jsou v historických pramenech nejvíce citovány jako zdroj politických idejí vedoucích k založení USA.

Jejich lidový jazyk, určitá poetičnost a jednoduchost byly důvodem, proč se staly oblíbenou četbou obyčejných lidí. Otiskly je téměř všechny noviny tehdejší doby.

Catovy dopisy napsali dva Angličané John Trenchard a Thomas Gordon okolo roku 1720 pod pseudonymem Cato. Marcus Porcius Cato byl významný římský senátor prvního století před n.l, z doby prvního triumvirátu, a byl konzervativním obhájcem tradičních římských hodnot.

Co je to svoboda

Jedním z nejoblíbenějších esejů své doby byl Catův dopis číslo 62 na téma svobody. Píše se v něm:

Výběr, překlad, zkrácení, mezititulky autor.

Svobodou rozumíme pravomoc řídit své vlastní činy, právo užívat plodů své práce, svého nadání a pracovitosti, pokud to neškodí společnosti nebo jejím členům tím, že někomu něco bere nebo mu brání v užívání toho, co jeho jest.

Plody poctivé práce člověka jsou jeho spravedlivou odměnou za danou práci, která mu náleží podle přirozené a boží spravedlnosti stejně jako mu náleží právo tyto plody užívat způsobem, který uzná za vhodný.

A tak je s výše uvedenými omezeními každý člověk jediným pánem nad svým jednáním a majetkem a jediným arbitrem svých činů.

Musí majestát svázat nohy všem?

Musí majestát svázat nohy všech lidí, protože několik z nich spadne do příkopu u cesty? Nebo musí vypálit všem lidem oči, protože s nimi vidí lež a domýšlivost?

Bylo by moudré, aby majestát zřídil bratrstvo lékařů a chirurgů, kteří by se se starali o zdraví poddaných, aniž by se s nimi radili? Kdyby tomu tak bylo, brzy bychom viděli rozruch a povyk kolem tradičních lektvarů. Každý muž, žena či dítě, byť by byli sebezdravější, musí být pacientem, jinak běda jim!

Nejlepší strava i léky by se brzy staly škodlivými z jiné ruky než té jejich; jen jejich pilulky, jakkoli nedostačující a nechutné, by od nich dostaly požehnání.

Nechte je být

Nechte lidi na pokoji a oni se o sebe postarají sami a nejlépe.

Pokud to neudělají, budou za svoji nedbalost potrestáni bez zásahu majestátu a jeho pokut. Je zřejmé, že taková vlezlá péče a úřední vměšování do osobních záležitostí, soukromých činů, myšlenek nebo ambicí v sobě mají více lstivosti než laskavosti. Je to jen nástroj k oklamání lidí a vytahování peněz z jejich kapes pod falešnou záminkou dobra veřejného i jejich.

Pravá a nestranná svoboda je proto právo každého člověka řídit se přirozenými, rozumnými a náboženskými pokyny své mysli. Je to právo myslet si, co chce, a jednat podle toho za předpokladu, že nejedná na úkor někoho jiného.

Právo nepracovat na zahálčivé

Je to právo utrácet si sám svoje peníze a nákladat s výtěžky své práce po svém. Právo pracovat pro svoje potěšení a zisk, ale ne pro jiné, kteří jsou zahálčiví a chtěli by žít a hýřit na jeho úkor tím, že utlačují a olupují jeho a jemu blízké.

Stát se součástí politické společnosti je natolik vzdáleno od přirozených práv člověka, že jejich ochrana byla jediným důvodem, proč člověk do společnosti vstupuje.

Text je z ledna roku 1722, tedy přesně 301 let starý.

[Catovy dopisy](#)

[ZDROJ](#)